

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(1511)

293. posiedzenie
Komisji Ustawodawczej
w dniu 8 kwietnia 2010 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 9 lutego 2010 r. dotyczącego ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (sygn. akt SK 10/09).
2. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 lutego 2010 r. dotyczącego ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (sygn. akt K 15/09).

(Początek posiedzenia o godzinie 9 minut 02)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

Serdecznie witam po świętach senatorów, gości, przedstawicieli Biura Legislacyjnego – jest tu w mocnym składzie – i rozpoczynamy nasze posiedzenie.

W porządku obrad naszego posiedzenia mamy rozpatrzenie dwóch wyroków Trybunału Konstytucyjnego.

W pierwszej kolejności rozpatrzymy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 9 lutego 2010 r., dotyczący ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, sygnatura akt SK 10/09.

Bardzo proszę o przedstawienie wyroku pana doktora Marka Jarentowskiego z naszego Biura Legislacyjnego. Bardzo proszę.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Marek Jarentowski:**

Dziękuję bardzo.

W wyroku o sygnaturze SK 10/09 Trybunał stwierdził niezgodność art. 394¹ §2 kodeksu postępowania cywilnego w zakresie, w jakim w brzmieniu obowiązującym do 21 maja 2009 r., nie dawał podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu, zasądzonych po raz pierwszy przez sądy drugiej instancji. Wyrok ten dotyczy normy już nieobowiązującej, ponieważ została ona w międzyczasie, właśnie z inicjatywy Senatu związanej z wyrokiem Trybunału, wykonana. Wydanie przedstawionego wyroku było jednak konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Przepis ten przewidywał, iż sąd drugiej instancji, rozpatrując sprawę merytorycznie, rozstrzyga także czasem kwestię kosztów procesu, także tych, które wynikają z drugo-instancyjnego stadium procesu. W zakresie tych kosztów w istocie jest to pierwsze orzeczenie, jakie zapada przed którymkolwiek z sądów, ze względu jednak na brzmienie zakwestionowanego przepisu strona nie mogła zaskarżyć rozstrzygnięcia sądu w przedmiocie tych kosztów, ponieważ sąd ten jest instancyjnie sądem drugiej instancji. Nie miało żadnego znaczenia to, że pewne elementy jego rozstrzygnięcia – właśnie te, dotyczące kosztów postępowania przed sądem owej drugiej instancji – zapadają w istocie po raz pierwszy.

Z wzorców konstytucyjnych – to jest art. 78, art. 176 ust. 1, art. 45 i art. 32 konstytucji – wynika, że każdy ma prawo do rozstrzygnięcia swojej sprawy przez sąd. Poza tym te przepisy mówią, że postępowanie sądowe jest dwuinstancyjne. Trybunał tak rozumie to konstytucyjne pojęcie sprawy, że jest to nie tylko merytoryczna sprawa rozpatrywana przez sąd, ale każda sprawa wпадkowa, która w pewnym momencie pojawi się przed tym sądem, w tym sprawa kosztów postępowania. Wychodząc z tego założenia, Trybunał doszedł do wniosku, że w zakresie, w jakim dotychczasowe uregulowanie art. 394¹ pomija te sprawy wпадkowe i możliwość ich zaskarżenia, ten przepis jest niezgodny z konstytucją. Ale, jak wskazano, zakwestionowane przepisy zostały już wcześniej zmienione, nie ma więc potrzeby inicjowania projektu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

No, skoro mamy sytuację tak komfortową, że wyrok został już wykonany wcześniej, to nie ma potrzeby wdrażania procedury legislacyjnej. I taki wniosek składam.

Kto jest za przyjęciem tego wniosku? (6)

Kto jest przeciwny? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Jednomyślnie. Dziękuję bardzo.

I przystępujemy do omówienia drugiego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, wyroku z 11 lutego 2010 r. dotyczącego ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, sygnatura akt K 15/09.

Proszę o przedstawienie wyroku panią legislator Annę Michalak. Bardzo proszę.

**Ekspert do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Anna Michalak:**

Dziękuję bardzo.

Wyrok z dnia 11 lutego 2010 r. o sygnaturze K 15/09 dotyczy art. 15 ust. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Trybunał orzekł o niezgodności art. 15 ust. 6 tej ustawy z art. 92 ust. 1 konstytucji. Art. 15 ustawy określa warunki podwyższenia emerytur wojskowych żołnierzy. Z kolei zgodnie z art. 15 ust. 6 ustawy Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki podwyższenia emerytur, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3 ustawy. Rada Ministrów wydała w dniu 27 lutego 1995 r. rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków podwyższenia emerytur wojskowych. To rozporządzenie wskazywało, między innymi, limit godzin lotów uprawniających do podwyższenia emerytury, limit dni pełnienia służby na okrętach, a także limit służby połączonej z wyjściem w morze. Wszystkie te wskaźniki uprawniały do otrzymywania podwyższonej emerytury. Jednocześnie ustawa nie określała żadnych limitów godzinowych, dni i liczby skoków, po przekroczeniu których powinno nastąpić podwyższenie emerytury. Ograniczenia te wprowadzone zostały wyłącznie w rozporządzeniu Rady Ministrów. Przepis upoważniający do wydania rozporządzenia został wydany przed 17 października 1997 r., to jest przed wejściem w życie konstytucji.

Trybunał wskazał, iż zgodnie z dyspozycją art. 92 ust. 1 konstytucji zawarte w ustawie upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia, zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści rozporządzenia. Jednocześnie Trybunał podkreślił, iż wytyczne dotyczące treści aktu mogą przybierać różną postać redakcyjną, mogą mieć charakter negatywny albo pozytywny. Swoiste minimum treściowe wytycznych nie ma charakteru stałego, a wyznaczone musi być stosownie do regulowanej materii i jej związku z sytuacją jednostki. Dodatkowo Trybunał podkreślił, iż w stanie prawnym obowiązującym przed wejściem w życie obecnie obowiązującej konstytucji, to jest na gruncie małej konstytucji, warunki wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia wykonawczego były ujęte w węższy sposób, aniżeli obecnie. Trybunał jednak powołał się na swoje dotychczasowe orzecznictwo, w którym zwracał uwagę na fakt, iż konstytucja ani nie przewidywała uchylecia przepisów ustaw zawierających upoważnienia do wydania rozporządzenia, które pozbawione były wytycznych, ani nie określiła terminu ich dostosowania do obecnie obowiązującego art. 92 ust. 1 konstytucji. Trybunał podkreślił jednak, iż dla oceny konstytucyjności treści normy prawnej mierzalnym jest stan konstytucyjny z dnia orzekania, zaś przy ocenie kompetencji prawotwórczej do wydania badanego przepisu i trybu jego ustanowienia – stan konstytucyjny z dnia wydania przepisu. W konsekwencji Trybunał wskazał, iż przepis upoważniający do wydania rozporządzenia – niezależnie od dnia jego wydania – musi być zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami konstytucyjnymi, w szczególności zaś z art. 92 ust. 1 konstytucji. Badany przez Trybunał Konstytucyjny przepis nie zawierał wytycznych dotyczących tego, jak w rozporządzeniu uregulować kwestię podwyższenia emerytur wojskowych, co doprowadziło do oderwania rozporządzenia od ustawy; w ten sposób rozporządzenie przestało być aktem wykonawczym, a stało się aktem samoistnym. Brak określenia wytycznych dotyczących treści rozporządzenia spowodował zatem, iż omawiana regulacja naruszała konstytucję. Trybunał Konstytucyjny zdecydował o odroczeniu utraty mocy obowiązującego przepisu uznanego za niekonstytucyjny na dwanaście miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku. Jednocześnie, już w trakcie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w tej sprawie, sejmowa Komisja Ustawodawcza podjęła inicjatywę w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, dlatego też wszczynanie przez Senat osobnej inicjatywy ustawodawczej nie jest obecnie konieczne. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie.

Sprawa jest oczywista. Skoro komisja sejmowa już podjęła inicjatywę – rozumiem, że ona jest już procedowana, tak? – to wszczynania przez Senat osobnej inicjatywy faktycznie nie uważamy za konieczne.

I taki wniosek składam – o niewdrażanie procesu legislacyjnego.

Kto jest za przyjęciem wniosku? (6)

Jednomyślnie przyjęty.

Dziękuję bardzo.

Dzisiejsze posiedzenie miało wyjątkowy charakter, bo rzeczywiście mieliśmy tylko dwa wyroki, które nie wymagały wdrożenia postępowania, a więc i wyznaczania sprawozdawców itd.

Zamykam posiedzenie komisji. Dziękuję.

(Koniec posiedzenia o godzinie 9 minut 13)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851